

2022_Anul AGÂRBICEANU (XXVI): pătura intelectuală
 avea nevoie de cultură națională? - ASTRA, programul întemeietorilor!
 - de aceea ea a înființat îndată revista „Transilvania”?

Programul întemeietorilor După revoluția din 1848/49

Ei au înțeles că puterea minții, a simțirii, a voinții, a spiritului de jertfă, crește prin cultura cea adevărată, ca și puterea economică, elanul de luptă și de rezistență ...

Păstrarea sufletului național cu virtuțile lui!

Mijloacele de realizare a programului. ...

pătura intelectuală avea nevoie de cultură națională!

Tăria veacurilor trecute!

Ce a fost ASTRA?

Adunare ASTRA

pe urmele lui Ion Agârbiceanu

2022

2022

Anul Agârbiceanu
Anul tinerilor oțeliți!

șagunism - tribunism

Studiul „Ce a fost? – Ce este? - Ce vrea să fie? Necesitatea din care a răsărit „Astra” (1936), fiind editat chiar de Asociațiunea ASTRA - la Sibiu -, tiparul fiind asigurat de Institutul de Arte grafice „Dacia Traiană”; reproducem continuarea: «Cele două mari și crâncene asalturi împotriva asupritorilor, au fost frânte, unul pe roată la Alba-Iulia, al doilea în singurătățile munților Zarandului. Tăria veacurilor trecute - izolarea, trăirea prin tradiție - s'a adevărit, pe de altă parte, neputincioasă față de asaltul culturilor streine. Prin slova, cartea, cultura streină, se furișau în sufletele românești gândirea, simțirea, idealul de viață al popoarelor streine conlocuitoare, mai luminate decât iobagul român și preotul lui. Sute de ani înaintea veacului al 19-lea, streinii ne amenințau legea, credința; dela aceasta dată încoace ne amenințau limba și naționalitatea. Înaintașii noștri de acum 75 ani, după ce s'au trezit din amețeala produsă de dezastrul revoluției din 1848/49, au înțeles că dreptatea poporului românesc nu se poate dobândi fără luminarea poporului, fără încercarea și lupta de a-l ridica pe o treaptă culturală cel puțin egală cu aceea a popoarelor conlocuitoare. Ei au înțeles că puterea minții, a simțirii, a voinții, a spiritului de jertfă, crește prin cultura cea adevărată, ca și puterea economică, elanul de luptă și de rezistență. Și s'au gândit să dea poporului acest mijloc prin care însușirile bune ale sufletului românesc să se trezească și să sporească. Însuși Avram Iancu s'a gândit, în testamentul său, la acest nou mijloc de

luptă națională - al culturii, - când și-a lăsat întreaga avere pentru înființarea unei Academii de drept românească. Gândul marelui Tribun și vizionar l-au realizat, în altă formă, întemeietorii „Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român”, nemuritorii mitropoliți Andrei Șaguna și Alexandru Șuluț, într’o credință cu cei mai de seamă cărturari ai vremii George Barițiu, Timotei Cipariu, Iacob Bologa, Ion Pușcariu, Vasile Pop și alții.

Programul întemeietorilor. După revoluția din 1848/49, românii dela apusul Carpaților s’au văzut rămași singuri, la propriile puteri, așa cum - de altfel - au fost lăsați chiar în vremea revoluției, deși ei s’au ridicat împotriva dușmanilor împăratului din Viena, cari în aceeași vreme erau și dușmanii lor seculari: Ungurii. Puținele raze de lumină din vremea absolutismului s’au întunecat în grabă și prin structura politică a dualismului, românii au fost lăsați pe mâna puterii de Stat unguresc. Astfel noi nu aveam să trăim numai din propriile puteri, ci pe acestea trebuia să le apărăm împotriva puterii de Stat, din deceniu în deceniu mai dușmănoasă față de noi. Creșterea puterilor spirituale și economice ale poporului român, pentru a putea rezista și lupta - a ajuns astfel o poruncă a însăși existenței noastre ca neam. **Păstrarea sufletului național cu virtuțile lui,** nu mai putea fi asigurată numai prin Biserică și nici chiar prin școala românească, abea înfiripată. Trebuia o lucrare de trezire și de creștere a sufletului național **în întreg poporul, era lipsă de făurirea unei conștiințe naționale care să adune într’un mănunchiu,** să solidarizeze pe toți românii dela Apusul Carpaților, ca într’o cetățuie sau într’o tabără de luptă. Aceste două porniri ale vremii au intrat ca postulate principale în programul întemeietorilor: **Creșterea puterilor sufletului național prin luminarea minții cu cunoștințe folositoare și îndrumări etice, cari să-l ajute și la câștigarea unor mai bune condiții materiale de trai; și făurirea unei sensibile conștiințe naționale care să solidarizeze pe toți românii în jurul unei credințe, a unui ideal comun suprem,** față de care să se întunece interesul particular, de clasă, ori confesional. S’a simțit nevoia ca aceia cari s’au lăudat că sunt fiii Romei o jumătate de veac și au făcut o revoluție în tăria acestei convingeri, **să ducă ideea mântuitoare cu un pas mai departe. Adecă: în vremuri normale, de pace, să gândească, să creadă, să simtă, să acționeze ca un singur popor, care să-și găsească drumul lui și să înainteze pe el.** Deci o nouă izolare de alte neamuri, dar aceasta conștie.

În aceste două idei, două postulate fundamentale, se cuprinde întreg programul fondatorilor „Astrei”. El este așa de vast, așa de larg cuprinzător, încât nu a putut fi epuizat până în ziua de azi. În afară de aceasta **conștiința națională luptătoare, tot mai prigonită** din deceniu în deceniu, pe câmpul de activitate politică, **a trebuit să aibă asigurat un loc de refugiu,** în familie. Întemeietorii s’au gândit că **acest adăpost trebuie să fie tot „Astra”.** De aceea **Asociațiunea noastră a fost, dela începuturile ei, nu numai culturală, ci și națională.**

Mijloacele de realizare a programului. Mijloacele culturale întrebuintate de „Astra” în deceniile de până la unire sunt cele în general folosite și de societățile culturale și naționale ale altor popoare. Ele sunt însă întâia oară puse în aplicare la românii dela apusul Carpaților, dintre toate ținuturile locuite de români.

Pentru poporul dela sate. Dându-și seama de însemnătatea și folosul cărții și a gazetei scrise pe înțelesul poporului, „Astra” a luptat împotriva analfabetismului întemeind școli pentru adulți pe sate, cu ajutorul învățătorilor și al preoților; a premiat și a publicat **Abecedare pentru adulți;** a răspândit în popor cărți și gazete pe înțelesul lui; a înființat cele dintâi biblioteci sătești și cele dintâi case de citire, case culturale. A înființat **Biblioteca populară a Astrei,** publicație periodică. A răspândit gratuit gazete pentru

popor. În Biblioteca populară a publicat lucrări de istorie națională, religioase, economice, de literatură populară. Coborînd la sate prin conferențiarilor săi, Duminecile și sărbătorile, a vorbit poporului, despre tot ceea ce-l putea interesa și-i putea folosi: igienă, sănătate, bunele moravuri, economie rațională, pomărit, stupărit, creșterea vitelor, nutrețuri artificiale, cooperative și bănci populare. **A împărțit altoi, animale de soiu nobil pentru reproducție.** A aranjat expoziții de copii cu premii, expoziții de lucru de mână dela sate, propagând sănătatea rasei și păstrarea tradițiilor naționale în port, cântec, dans. **A ținut conferențieri pentru economie și cooperatie, la sate. A combătut alcoolismul și toate viciile din popor.** A înjghebat cele dintâi reprezentații teatrale la sate, cu elemente localnice și cele dintâi coruri. **Și mai presus de toate, a făcut cu ori ce prilej educație națională, trezind conștiința națională și vărsând în ea încrederea și mândria de rasă.** Munca aceasta de reală și nobilă culturalizare a maselor populare, să nu uităm că începuse într’o vreme când în alte ținuturi locuite de români încă nu se gândiră intelectualii să coboare în mijlocul poporului pentru luminarea și înfrățirea cu el în necazuri ca și în bucurii.

Pentru intelectuali. „Astra” s’a înființat dela început pentru întreg poporul românesc dela vestul Carpaților, nu numai pentru o clasă intelectuală: poporul dela sate. **Și pătura intelectuală avea nevoie de cultură națională, - o mare parte a ei fiind ieșită din școli streine. De aceea ea a înființat îndată revista „Transilvania”** în care se publicau studii istorice, filologice, literare și **se discutau problemele culturale ale vremii, după pilda revistelor din Țările românești.** Se sprijineau și se premiau *cărți de literatură.* S’a înființat „*Biblioteca Astei pentru intelectuali*”. Sub patronajul „Astei” s’a publicat cea mai completă *Enciclopedie română*, de până azi».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2022-anul-agarbiceanu-xxvi-patura-intelectuala-avea-nevoe-de-cultura-nationala-astra-programul-intemeietorilor-de-aceea-ea-a-infiintat-indata-revista-transilvania-165078.html>

tribuna.ro/stiri/cultura/2022-anul-agarbiceanu-xxvi-patura-intelectuala-avea-nevoe-de-cultura-nationala-astra-programul-intemeietorilor-de-aceea-ea-a-infiintat-indata-...

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

Eveniment Actualitate Stirile de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

2022-Anul Agârbiceanu (XXVI): pătura intelectuală avea nevoie de cultură națională?-ASTRA, programul întemeietorilor! - de aceea ea a înființat îndată revista „Transilvania”?

Marius HALMAGHI 26.06.2022 21:59 118 vizualizari 0 comentarii

Pantofi din piele
40%
la promoții

În: *Tribuna*, 26 iunie 2022